

Getto'da Bir Çocuk: Lina veya Jurek Becker Jurek Becker'in "Jakob der Lügner" * Adlı Romanı

Şahbender ÇORAKLI (**)

Öz: Jurek Becker, daha beş yaşındayken ailesiyle birlikte Nazi zulmüne uğramış, Ravensbrück Toplama Kampına ve daha sonra Sachsenhausen'a gönderilmiş yazarlardan birisidir. Annesi soykırında ölen Becker, kamptan sağ kurtulan babasıyla birlikte savaştan sonra Doğu Berlin'e yerleşmiştir. Daha önce senaryo olarak yazdığı, ancak filmin yapımı durdurulduğu için, romana dönüştürdüğü *Jacob der Lügner* (Yalancı Jacop) adlı yapıtı, 1974 yılında Doğu Alman film şirketi DEFA tarafından filme çekilmiş, 1998 tarihli Amerikan sürümünde de başrolü Robin Williams oynamıştır. Becker, daha küçük yaşta annesini yitirme acısıyla, kamptan dokuz yaşında kurtulmayı başarır. Bu dönem onun yaşamının en acıklı öyküleriyle unutulmaz örüntülenmiştir. Yazar, babasının isteği üzerine yazdığı *Getto'daki 40 günlük bir yaşamı* konu alan yapıtında, öteki anlatı kişileriyle birlikte Lina adlı bir çocuk anlatı kişisine eyleyen işlevi yüklemiştir. Anne ve babası trenle toplama kampına götürülen Lina, büyük bir şans eseri Jakob'la karşılaşmış, Jakob, Lina'yı evinin çatı katına saklamış ve orada kaçak olarak barındırmıştır. Yazın toplumbilimsel bir yaklaşımla yapılacak bu incelemede, Lina'nın bakış açısıyla bilinmeyen yere sürgün, yersiz yurtsuzluk, istemdişi göçe zorlanma ve olanaksızlıklar içinde çocuk eğitimi gibi izleklerin çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Jurek Becker, Otobiyografik karşılaştırma, *Getto*, Almanya'da Yahudi Soykırımı

A Child in Ghetto: Lina or Jurek Becker's novel "Jakob der Lügner"

Abstract: Jurek Becker is one of the authors who, suffered Nazi persecution at the age of five years old with his family, was first sent to Ravensbrück Concentration Camp and was later sent to Sachsenhausen. His mother died in the genocide Becker, who survived the camp after the war with his father moved to East Berlin. Previously he wrote the script, but for the film's production is stopped, *Jacob der Lügner* that convert novel (False Jacob) his work, East in 1974 German Film Company filmed by DEFA, the 1998 American version Robin Williams has also played the lead role. Becker, the younger the pain of losing his mother, manages to escape from the camp at the age of nine years old. During this period, the most pathetic story of his life is patterned memorable. The author, in his father's request he wrote a 40-day life in the ghetto of these works were installed functions act on a child refers to a person named Luna with other people tell you. Her mother and father were taken to concentration a camp Line train, experiencing a great chance to Jakob, had hidden in the attic of the home and host Lina is there illegally. Write in this investigation will be made with a sociological approach, Lina's place to shoot from the point of view known, unwarranted yurtsuzluk, in difficulty and hardship to involuntary migration aims to solve these themes as children's education.

*) Becker Jurek, *Jacob der Lügner*, Roman, Suhrkamp Taschenbuch, 1982

***) Yrd.Doç.Dr., Namık Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı (eposta: scorakli@nku.edu.tr)

Keywords: *Comparative Literature, Jurek Becker, Autobiographical Comparison, Ghetto, Jewish Holocaust in Germany*

Makale Geliş Tarihi: 26.05.2017

Makale Kabul Tarihi: 19.06.2017

I.Giriş

Yazar, babasının isteği üzerine yazdığı, Getto'daki 40 günlük bir yaşamı konu alan yapıtında, öteki anlatı kişileriyle birlikte Lina adlı bir çocuk anlatı kişisine de eyleyen işlevi yüklemiştir. Anne ve babası trenle toplama kampına götürülen Lina, büyük bir şans eseri Jakob'la karşılaşmış, Jakob, Lina'yı evinin çatı katına saklamış ve orada kaçak olarak barındırmıştır. Kendi çocukluğu da Getto ve toplama kamplarında geçmiş bir yazarın kaleminden çıkmış bir çocuk kişinin irdelenmeye değer olduğunu düşünerek bu yazımızı kaleme aldık.

II. Jurek Becker

1 Haziran 1990 da ömrünü resmen tamamlamış olan Doğu Alman yazınının evrensel bir konuma gelmesine katkıda bulunan çok az sayıda yazardan birisi olan **Jurek Becker**, 1937 yılında Polonya Lodz, eski adı Litzmannstadt'ta, Yahudi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir.

İki yaşındayken ailesi ile birlikte Lodz'daki Gettoya taşınmak zorunda bırakılan Jurek Becker, beş yaşındayken onlardan ayrı olarak önce Ravensbrück daha sonra Sachsenhausen toplama kamplarına götürülmüştür. İki yaşında girdiği bu kamplardan 1945 yılında, ancak sekiz yaşındayken, savaş bittiğinde çıkabilen Becker, Auschwitz kampından sağ olarak kurtulan babası ile bir Amerikan yardım kampanyası sayesinde tekrar buluşmuştur. Annesi ve yaklaşık yirmi aile üyesi toplama kamplarında öldürülmüşlerdir. Büyük bir grup olarak girip, sadece üç kişi -babası, teyzesi ve kendisi- olarak çıktıkları bu kamplara ait hiçbir şey hatırlayamamaktadır. O günlerin o kadar zor olduğunu söylemektedir ki, adeta yaşamamış, sadece hayatta kalmak için içgüdüsel olarak mücadele etmiştir. Bu günlere ait hiçbir şey hatırlayamayışının sebebini de bu bağlamda şöyle açıklamaktadır:

"Yaşamaya şartlandırılmış küçük bir hayvandımda, bu birinci sebep, bulduğum ikinci ve en önemli sebep ise, anadilimin almanca olmayıp Lehçe oluşudur. Sahip olduğum bütün anılarım Lehçedir. Savaştan sonra almanca öğrendim ve Lehçe'yi hızla unuttum. Belki unuttuğum bu dille birlikte hafızama kaydettiğim bilgilerin büyük bir bölümü de gitmiştir. (Werkheft Literatur,s. 57)

Önceleri memur olan, daha sonraları ise bir tekstil fabrikasının temsilcisi Baba Max Becker (1900-1972) de bu günleri hatırlaması için ona bilinçli olarak yardımcı olmamıştır:

"Babam, savaştan sonra anılarımı hatırlatmak için çok az şey yapmıştır. Hatta diyebilirim ki bu hatıraları unutturabilmek için çok şey yapmıştır.

Hatırladığım kadarıyla o zamanki konuşmalarımızda geçmişimizden hiç bahsedilmemiştir, aksine bu konuda sorduğum sorularımı da yanıtız bırakmıştır. Herhalde benden daha fazla acı çekmiş olduğundandır.” (Werkheft Literatur,s.56/57)

“Babam bana bu tür şeylerden hiç bahsetmedi. Aramızda, bir suskunluk hakimdi, özellikle geçmişimiz, savaş ve Yahudi soykırımı (Holocaust) söz konusu olduğunda durum böyle idi.” (Volker Hage, s. 36-54)

Bu sebepten dolayı Jurek Becker kendi çabalarıyla, geçmişine dair bir şeyler bulmaya çalışmış ve sonuçlarını öykülerinde ele almıştır.

“Sanki konunun uzmanıymışım gibi Gettolar hakkında öyküler yazdım. Belki yeteri kadar yazarsam hatıralarım canlanacaktır diye düşünmüştümdür. Belki bir zaman gelmiş öykülerimde anlattıklarımı hatıralarımın yerine koymaya da başlamışumdur. Çocukluğumu hatırlayamamak, içinde ne taşıdığımı bilmediğin bir sandığı sırtında taşımağa mahkum olmak demektir. Yaşlandıkça bu yük daha da ağır gelmeye başlıyor ve bu sandığın içinde ne olduğunu öğrenmek için sabırsızlanıyorsun.” (Irene Heidelberger, s.25)

Yahudiler geleceklarının tehlikede olduğunu anlamışlar ve bazıları çocuklarını çok güvendikleri Yahudi olmayan dostlarına bir miktar para ile emanet etmişler ve bu sayede bir çok Yahudi çocuk Nazilerden kurtarılmıştır. Stefan Zweig da bu çocuklardan birisidir. Buna benzer bir olay, her halde yaşının küçüklüğünden dolayı Jurek Becker için mümkün olmamıştır, bu yüzden de yedi sekiz yaşlarına kadar yıllarını hiç bir şey öğrenmeden geçirmiştir.

Kamplarda hanımını kaybeden Max Becker, sonradan tekrar evlenmiştir. Artık Jurek Becker gerçek bir annenin elinde değil de, üvey bir annenin elinde büyüyecektir. Yazar Jurek Becker, üvey annesiyle olan münasebetleri hakkında hiçbir şey söylememektedir. Ancak insan Jurek Becker'de herhalde bu annesizliğin etkileri ölünceye kadar devam edecektir ve bu yapıtlarına da yansiyacaktır. Jurek Becker'in yapıtlarının hiç birisinde anne motifi yoktur, var olan anne motifleri ise tam özellikleriyle verilmemiştir. *“(…), diye konuşuyor yüzü olmayan sadece sesi olan annem,(...)”* (Jurek Becker, **Die Mauer**, s.62) Becker'in annesi kamplarda iken açlıktan ölmüştür. Muhtemelen verilen bir parça yiyeceği kendisi değil de çocuğuna yedirdiği için... Eleştirilenler, bu durumun annesinin ölümünden kendisini sorumlu tutan Jurek Becker'de Sourvivor sendromu (Überlebenssendrom = hayatta kalma, ölümden kurtulma sendromu) yarattığını, bununda yapıtlarına bu şekilde aksettğini söylemektedirler. (Irene Heidelberger, s.90)

“Sekiz yaşındayken, savaştan geriye kalan biricik akrabam, babam, gündün güne benimle Leh'çe konuşmayı kesti. Bunu yaparken tek gayesi, zorunlu olarak Almanca öğrenmemi sağlamaktı; fakat onun düşünemediği bir şey vardı, o da Leh'çeyi, yeni dili öğrenme zamanından daha kısa sürede unutmamdı. Böylece, kelimenin tam anlamıyla, bir süre dilsiz yaşamak zorunda kaldım.” (Irene Heidelberger, a.g.e., s.13)

1969 yılında yazmış olduğu **Jakob der Lügner**(:Yalancı Jakob) adlı senaryosu sansüre takılarak reddedilince bırakır. İnatçı kişiliğinden dolayı pes etmez, aksine düz yazılarla yazma işine devam eder. Artık serbest yazar olarak çalışmalarına devam eden Becker, reddedilen **Jakob der Lügner** senaryosunu değiştirerek aynı adlı ilk romanını yazar. 1971 yılında hem Heinrich-Mann hem de Charles-Veillon ödülünü alan ve 1974 de Filme çekilen bu romanı sadece Demokratik Almanya’da değil uluslararası arenada da büyük bir başarı elde eder.

III.Roman İçeriği

Okuyucu, beklentisinin aksine, korkunç sahnelerle değil de, Getto da ağaç olmamasından yakının anlatıcın şikayetleri ile Yalancı Jakob romanındaki dünyaya dahil oluyor. Anlatıcı, anlatısını savaş sonrası zamanda anlatıyor ve bir yerlerde, *o olmasaydı bu hikaye de olmazdı* (Becker, s.9)diye, Jakob’dan da bahsediyor.

Sonra okuyucu kendisini birden bire geçmiş zamanda buluyor. Jakob Getto sokaklarında yürürken, gözetleme kulelerinden birisindeki bir asker tarafından durdurulur. Asker sokağa çıkma saatinden sonra, yani saat sekizden sonra Jakob’un sokakta olduğunu iddia eder ve Jakob’a, karargaha gidip kendisine uygun bir ceza almasını emreder.

Jakob oraya vardığında tesadüfen radyodan, kızıl ordunun Bezenika’ya yirmi kilometre uzakta olduğu haberini duyar. Tam bu sırada orada bulunan bir asker onu görür ve ona yetkilinin odasını gösterir.

Karargah sorumlusunun yanına giden Jakob, neden geldiğini anlatır. Sorumlu kişi, asker in bu adamla dalga geçtiğini düşünür, zira saat henüz sekiz olmamıştır. Jakob hiç bir ceza almadan, tesadüf eseri duymuş olduğu radyo haberi ile birlikte büyük bir sevinçle evine geri döner.

Ertesi gün Jakob, Mischa ile çalışmaktadır. Mischa açlıktan ne yaptığını bilmez ve vagonlardan birisinde olduğunu düşündüğü patateslerden çalmaya çalışır, bunun üzerine Jakob onun bu tehlikeli hareketine engel olmak için radyodan duyduğu haberi, ancak kendi radyosundan duymuş gibi bir yalanla değiştirerek söyler. Karargahdaki radyodan duyduğunu söyleyemezdi, çünkü karargaha girip ve sağ çıkan bir Yahudi olmamıştır. Sadece almanlar için çalışan birisi karargaha giriş çıkış yapmış olabilirdi, yakob da hakkında böyle düşünülün istememiştir. Böylece Jakob, aslında var olmayan, yalancılıktan bir radyo yaratmış olur.

Öğlen arasında Jakob söylediği yalanı düzeltmek istese de, Mischa çoktan Getto’nun berberi kowalskiye bu haberi aktarmıştır bile. Artık Jakob’un söylediği yalanından kurtarması zor görülmektedir.

Mischa iş çıkışı, Rusların onları kurtarmasından sonra Rosa ile evlenmek istediğini söylemek üzere nişanlısı Rosa’nın evine gider ve babasına Jakob’un radyosunun olduğu haberini verir. O zamana kadar bodrumunda gerçekten bir radyo saklamış olana Felix Frankfurter, bodruma iner ve radyoyu parçalar. Rosa ile Mischa bu haberden büyülenmiş

bir şekilde gelecek planları kurmaya başlarlar. Böylece bu yalan, tüm Getto'da konuşulur ve gelecek planları yapılmaya başlanır.

Bir süre sonra Jakob yalan bulmakta güçlük çeker, Aniden gelişen elektrik kesintisi Jakob'a zaman kazandırır ve rahatlatır. Jakob radyosunun olmadığını, bu yalan haberin nasıl geliştiğini anlatmayı planladığı bir sırada, Herschel Shtamm içerisinde kampa götürülen insanların olduğu bir vagona yaklaşır ve yakında Rusların onları kurtaracağını söylemeye çalışır. Bunun üzerine Alman askerler tarafından vurulur. İnsanlar bu habere inanmış, umutları yeşermiş, Getto'da intiharlar bitmiştir. Tüm bunların nasıl da bir sarmaşık misali Gettoyu sardığını gören Jakob, elektrik tekrar geldiğinde yalan radyo haberine devam eder. Bir müddet sonra Profesör Kirschbaum, kalp krizi geçiren Gestapo komutanı Hartloff'u iyileştirmek yerine kendisini zehirler. Hartloff'un da ölümü üzerine Rosa'nın Mahallesi kamplara aktarılır, Mischa'nın yardımıyla Rosa kesin bir ölümden son anda kurtulmuştur. Tüm bu olaylar üzerine Jakob'un morali çok bozulur ve Radyo yalanını bitirmeye karar verir ve ilk fırsatta, Berber kowalski'ye radyosunun olmadığını söyler. Ertesi gün ümitsizliğe kapılan Kowalski de intihar eder.

Romanımızın iki sonu vardır: Birinci sonda Jakob Gettodan kaçmaya çalıştığı bir sırada vurularak öldürülür ve tam da bu sırada Ruslar Gettoya ulaşmış ve Yahudileri Almanlardan kurtarmışlardır. Diğer sonda ise herkes Gettodan toplama kamplarına götürülür. Kamplara giderken vagona anlatıcı ile Jakob karşılaşır ve anlatıcıya tüm bu yalan hikâyesini anlatır.

IV.Lina

Getto'da olmaması gereken, yasak olmasına karşın Jakob'un odasında bir de çocuk yaşamaktadır ve bu durumdan çok az kimsenin haberi vardır: Bu çocuk, Lina'dır. Lina, Anne babasını kaybetmiş, onlardan geriye kalmış, Jakob'un çatı katında kendi hayal dünyasında yaşayan, İnsanın son lokmasını paylaşmaktan büyük zevk alacağı, sekiz yaşında, siyah saçlı kahverengi gözlü, görülmeye değer çok tatlı ve çok güzel bir çocuktur (Becker, s.75). Geçmeyen bir öksürüğü vardır ve Getto'daki Profesör Kirschbaum tarafından kontrolleri yapılmaktadır, tabii yine hiç kimsenin haberi olmadan. Bir gün Jakob'la arkadaşları evde radyodan bahsettiklerinde, Jakob Lina'nın üst katta olduğunu ve konuşulanları duyacağını unuttur ve Lina Radyo diye bir şey duymuş olur.

Herschel'in vurulduğu gün, Jakob Lina'yı evde radyoyu ararken bulur. Radyo olmadığını söylerse zaten hasta olan Lina'nın umutlarını yıkacağını anlayan Jakob, bir perde arkasında radyo taklidi yapar ve bir müddet Lina'yı eğlendirir. Jakob'a göre Linanın, gelecek yıl birinci sınıfa gitmesi gerekir, ama Anlatıcı, dokuz yaşında genç bir bayanın birinci sınıfta olmasını komik buluyor (Becker, s.81). Okula başlamadan bir şeyler öğretilmeli, "en azından okuma ve biraz hesap yapma" olabilir(Becker, s.81 ve devamı). Anlatıcı, bunun kimsenin aklına daha önce neden gelmemiş olduğuna şaşırıyor. (Becker, s.82). Lina ile herkes çok iyi anlaşabilir, zira kendisi "karşılıklı konuşma ustasıdır" (Becker, s.79).

Jakob kendisini, hiç çocuğu olmadığından olsa gerek, Lina'ya çok yakın hissetmektedir. Lina'nın da iki yıldır anne babası yoktur artık (Becker, s.76). Babası bir

gün Yahudi yıldızını takmayı unutmuş ve bunun üzerine karısı ve kendisi kamplara gönderilmiştir. Lina bu kamplara gidişten sadece anne babası ona kesinlikle kapının önünde oyun oynamayı yasakladıkları için kurtarabilmişti.

V.Çatı Katında Öksüz ve Yetim Bir Çocuk

Lina'nın anne babası yok olduktan sonra, Getto sakinlerinden hiç kimse sürekli olarak Lina'ya sahip çıkamıyordu(Becker, s.77), çünkü yapılacak olan haberiz bir baskında (Becker, aynı sayfa) yakalanmak istemiyorlardı ve bundan çok korkuyorlardı. Herkes Lina'nın anne babasından geride yalnız kaldığını, Almanların fark edebilecekleri günü bekliyordu. Böyle bir şey olmadı ve Lina Jakob'un çatı katına yerleştirildi. Orada Lina'nın bir yatağı, bir komodini ve bir de sobası vardı. Çok soğuk olan geceler, Jakob onu gizlice yatağına alır ısıtırdı(Becker, s.78). Profesör Kirschbaum, öksürüğe yakalanıp hasta olan Lina için endişe etmekteydi. Düzenli olarak her gün çatı katına gelir ve her zaman yanında "bir kap dolusu da çorba" (Becker, s.81) getirirdi, fakat çorbayı vermeden önce muhakkak muayene ederdi. Kirschbaum, Lina'nın durumunun oldukça ciddi (Becker, s.82) olduğunu, ancak durumunun her geçen gün daha da iyileşmeye yüz tuttuğunu (Becker, aynı sayfa) rapor ederdi.

VI.Lina'nın Masal Dünyası

Lina dış etkilere kapalı bir şekilde, çatı katında yaşamaktadır, Günlük yaşamı Profesör Kirschbaum'un ve Jakob'un ziyaretleri ile sınırlı kalmaktadır. Jakob Lina'yı her gün düzenli olarak ziyaret etmektedir. ("İş dışı zamanım Lina'ya ait" Becker, s.141)

Lina da, Jakob ona anahtarı nereye sakladığını söylediği için, her zaman Jakob'un odasına girip çıkma iznine sahip(Becker, s.141) Ayrıca Lina Getto'daki diğer çocuklarla da iletişim halinde, Günde bir defa Lina Siegfried'i ve Rafael'i görmektedir(Becker, s.94 ve devamı). Romanda da ifade edildiği gibi, Lina önceden erkek çocuklarla da oyunlar oynamış.

Çocuklarla olan görüşmelerinin birisinde Lina Rafael'e radyodan bahsetmiştir. Radyo bu roman kişinin, Lina'nın tamamen kafasında yer almaktadır, zira Lina fantezilerle ve hayallerle dolu bir dünyada yaşamaktadır. Bu, Lina'nın, Jakob'un radyo taklidi yaptığı sırada anlattığı hasta prensesin bir parça pamukla iyileştiği masalına inanmasında daha da belirgin hale getirmektedir. Bu masalda anlatılmak istenen şey elbette Lina'nın içinde bulunduğu şartlarla örtüşmektedir, ancak Lina bunu anlayacak durumda değildir. İçinde buldukları durum Jakob'un asla hoşuna gitmemekte ve çocuğa artık masalların sonu geldiğini (Becker, s.82) bir şekilde anlatmak istemektedir. Bundan dolayı Jakob çocuğa içinde gerçek olan bir şeyler öğretmek istiyor (aynı sayfa), bu durumda en iyi gerçeklik, Lina'ya alfabeyi öğretmek olacaktır. Lina'nın gerçekten okuma yazma öğrenip öğrenmediği anlatımda belli değildir. Ancak Lina daha çok "Jakob amca"(Becker, s.83) ile hayal kurmaktan zevk almaktadır.

VII.Radyo ve Ütopya

Lina Jakob'un radyosunu çok merak etmekte ve bulmaya çalışmaktadır. İlk defa diğer Getto sakinlerinden radyo diye bir şey duymuştur(Becker, s.117-118) ve Jakob'a bundan bahsetmiştir. O anda Jakob'un yalancı olduğunu anladığı halde, ("sen yalan

söyledin” Becker, s.123) yine de Herschel schtamm'ın vurulduğu gün Jakob'un odasında radyoyu aramıştır. Daha en başta, radyodan bahsettiklerinde Jakob'a, “Bana yarın radyoyu gösterir misin?”(Becker, s.142) diye sormuş, ancak Jakob hayır diye cevap vermiştir. Bundan dolayı bu aleti kendisi aramaya karar vermiştir (Becker, s.143). Fakat işin ilginç yanı Lina radyonun neye benzediğini, nasıl görüldüğünü bilmemektedir. Lina için o, “renksiz, şekilsiz ve ağırlığı olmayan bir şeydir.” (Becker, s.143), onun için “o ana kadar görmediği bulacağı ilk şey radyodur” (Becker, s.143), düşüncesiyle aramaya başlar. Lina elbette radyoyu bulamaz ve Jakob tarafından yakalanır. Lina, sadece “etrafi toparlamak” (Becker, s.145) istediğini söylemekle yetinir. Jakob da Lina'nın umutlarını yılmamak adına, aramaya devam etmesine izin verir. Lina hala radyoyu bulacağına inanmaktadır “onu bulacağım.” Becker, s. 149)

Lina'nın vazgeçmeyeceğini, kendisini bu konuda hiç rahat bırakmadığını gören Jakob, bir gün duvar arkasından, sesi ile radyo taklidi yapar.(Becker, s 164 ve devamı) Lina duvarın arkasına bakar, ve Jakob'un radyosu olmadığını görür(Becker, s.169). Jakob radyosunda, hasta prenses masalını anlatır, Lina da daha sonra Rafeale bundan bahseder, ve bu masalın radyodan değil de Jakob'dan dinlediğinden bahseder. Böylece Jakob'un yalanının farkında olduğu anlaşılmaktadır. Lina Jakob'un söylediği yalanın farkında olmasına rağmen, yine de masaldaki prenses gibi, kafasında şekillendirmiş, oluşturmuş olduğu ütopyik dünyayı, Getto sakinleri Gettodan götürülmeye başladığında da korumaktadır ve herkesin büyük bir yolculuğa çıktığına inanmaktadır. (Becker, s.277 ve devamı). Lina, vagona anlatıcıyla karşılaşır. Bu sırada anlatıcı, Jakobla Lina'nın masal üzerine yaptıkları tartışmaya şahit olmuştur. Böylece anlatıcı Jakob'la ilk defa karşılaşmış, ve Jakob kendisine tüm hikayeyi anlatmıştır. Lina, kendi fantezi dolu umutlarında çocuksu iyimser bir dünya görüşü sergilemektedir, ancak bu dünya görüşü hikayenin sonunda gerçekle yüz yüze kalınca paramparça olmuştur.

VIII.Lina ve Yaratıcısı Jurek Becker'in Karşılaştırılması ve Sonsöz

Jurek Becker, Getto'da ve toplama kamplarında kaldığı zamanlardan pek bir şey hatırlayamamaktadır, ama hatırlamak istemekte, ve bundan dolayı o günler üzerine yazmaktadır. O günleri Jakob der Lügner, Bronsteinskinder ve der Boxer adlı romanlarında ve kimi kısa hikayelerinde anlatmakla, belki hatırlayacağını düşünmüştür.

Bu düşünceler dahilinde Gettoda yarattığı çocuk kişisiyle kendisinin öz yaşamını karşılaştığımızda adeta Lina'nın şahsında kendisini anlatmıştır. Kendisi de tıpkı Lina gibi Getto'da bir masal dünyası yaratmış ve gerçek hayatta yaşadığı travmayı çocuk beyniyle yok saymıştır. Jurek Becker'in o günlere dair bir şey hatırlamıyor oluşu bu içinde bulunduğu gerçekliği yok sayışındandır. Lina gibi yazarımız da annesini Getto'da kaybetmiştir ve hiç hatırlamamaktadır.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Jurek Becker de kahramanı Lina gibi Getto'da kalmıştır. Getto zamanından pek bir şey hatırlamadığından, hatırlamak için Getto hikayeleri yazdığından bahsetmektedir. Lina karakteriyle Becker'in özdeşleştiğini, çocuk beyniyle yaşadığı travmayı belki de beyine kaydetmemekle, çocuk olarak Jakob'un yalanını yalan olarak görmeyip, gerçek olduğunu kabul etmesi ile içinde bulunduğu vahşi dünyanın üzerinde bıraktığı travmayı daha çabuk atlatmıştır. Ayrıca

Romanımızın en başında Jurek Becker'in Gettodaki ağaç yokluğundan, yeşil olan ne varsa yasak oluşundan yakınlıkla bahsetmesi ile, Getto'daki çocuk azlığı, Lina'nın Getto'da olduğundan Almanların haberinin olmaması, hatta orada yaşamasının yasak olması ve ona yardımcı olanların kesin cezalandırılacağı hususları eşdeğerdir. Çocuk ve Yeşil eşittir hayat, umut, gelecek demektir.

Çocuğu olmayan Jakob'un Linayı savaş sonrası evlat edinme isteği, Lina'nın anne babasının yokluğunu kabullenmiş olması ve Jakob'u baba gibi görmeye başlaması, Gettolardan annesi olmaksızın çıkan Jurek Becker'in kendi özyaşamında, eskiyi hiç hatırlamaması ve eserlerinde anne motifi kullanmıyor olması ya da kullandığı anne motiflerinin yüzünün olmaması ile eşdeğer bir durum olarak görmekte ve konunun uzmanları tarafından daha da derinlemesine incelenmesi gereken bir konu olduğuna inanmaktayız.

Kaynaklar

- Becker, J. (1983). Die Mauer, Nach der ersten Zukunft, Suhrkamp Verlag
Becker J. Lügner, J. (1982). Roman, Suhrkamp Taschenbuch.
Heidelberger, I. (1992). (Hrsg.): Jurek Becker, Suhrkamp Materialien, Frankfurt a.M.
Karin Graf-Ulrich Konietzky (Hrsg.), Werkheft Literatur, Judicium Verlag
Hage, V. (1988). Alles erfunden, Reinbeck.